

BOLANING MUSIQIY RIVOJLANISHINING YOSHGA OID XUSUSIYATI

Shamurodova Madina Xolmurod qizi

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti bakalavriat 1- V kurs talabasi

Annotatsiya: Bu maqolada bola qobiliyatlari faol musiqiy faoliyat jarayonida rivojlantirish jarayoni, bolalar bog‘chalarida musiqa mashg‘ulotlarini o‘tkazishdan ko‘zda tutilgan asosiy maqsad, yoshga oid xususiyati, kichkintoylar qalbida nafosatga mehr uyg‘otish, mashg‘ulot kichkintoylarning san‘atga bo‘lgan ehtiyojlarini o‘stirish, ularni barkamol inson qilib tarbiyalab uning o‘ziga hos xususiyatlari haqida aytilgan.

Kalit sózlar: musiqiy tovushlar, musiqiy ritmik harakatlar, bolalar bog‘chasi, musiqa, mashg‘ulot, o‘quv materiallari, tarbiya, qobiliyat, musiqa sadolari, kuy, pianino, tovushlar baland, past, baland, sokin, skripka, tugma akkordeon, harakatlanuvchi raqs, musiqiy obraz, naohangdor.

ВОЗРАСТНАЯ ОСОБЕННОСТЬ МУЗЫКАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ РЕБЕНКА

Аннотация: В процессе развития активных музыкальных произведений в деятельности детей основной целью проведения музыкальных занятий в детских садах является возрастная способность, привитие в сердцах детей любви к изысканности, воспитание у детей любви к искусству. Было рассказано об особенностях воспитания детей, воспитания из них совершенных людей.

Ключевые слова: музыкальные звуки, музыкальные ритмические движения, детский сад, музыка, деятельность, учебные материалы, воспитание, способности, музыкальные звуки, мелодия, фортепиано, громкие звуки, низкие, громкие, тихие, скрипка, баян, танцевальное движение, музыкальный образ, диссонансный.

AGE-RELATED FEATURES OF A CHILD’S MUSICAL DEVELOPMENT

Annotation: In the process of developing active musical works in children's activities, the main goal of conducting music classes in kindergartens is age-related ability, instilling in the hearts of children a love of sophistication, and cultivating a love of art in children. They talked about the features of raising children, raising them into perfect people.

Keywords: musical sounds, musical rhythmic movements, kindergarten, music, activity, educational materials, education, abilities, musical sounds, melody, piano, loud sounds, low, loud, quiet, violin, button accordion, dance movement, musical image, dissonant.

Bolaning qobiliyatlari faol musiqiy faoliyat jarayonida rivojlanadi. Yosh qadamlaridagi o'zgarishlarni hisobga olgan holda, uni juda erta bolalikdan to'g'ri tashkil etish va yo'naltirish o'qituvchining vazifasidir. Aks holda, ba'zida rivojlanishda kechikish mavjud. Misol uchun, agar siz bolalarga musiqiy tovushlarni balandligi bo'yicha farqlashni o'rgatmasangiz, u holda 7 yoshga to'lmagan bola 7 yoshga kelib, kichiklari osonlikcha bajaradigan vazifani bajaradi.

Musiqiy rivojlanishning eng muhim xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- eshitish hissi, musiqa eshitish;
- turli tabiatdagi musiqaga hissiy sezgirlik sifati va darajasi;
- qo'shiqchilik va musiqiy ritmik harakatlar, ijrosidagi eng oddiy ko'nikmalar, harakatlar.

Psixologlarning ta'kidlashicha, bolalarda eshitish sezgirligi erta paydo bo'ladi. A. Lublinskaya, hayotning 10—12-kunida chaqaloq tovushlarga reaksiyalarni boshdan kechiradi. Ikkinchi oyda bola harakatni to'xtatadi va ovozini tinglab, skripka ovozini tinglab, jim bo'ladi. 4—5 oyda musiqiy tovushlarni biroz farqlash tendentsiyasi mavjud: bola tovushlar eshitiladigan manbaga munosabat bildirib boshlaydi va qo'shiq ovozining intonatsiyalarini tinglaydi.

Birinchi oylardan boshlab normal rivojlanayotgan bola musiqaning tabiatiga jonlantirish kompleksi deb ataladigan narsa bilan javob beradi, quvonadi yoki tinchlanadi. Hayotning birinchi yilining oxiriga kelib, bola kattalarning qo'shiqlarini tinglab, uning intonatsiyasiga yurish va xirillash orqali moslashadi.

Musiqa va rivojlanishga hissiy sezgirlikning namoyon bo'lishi eshitish sezgilari juda erta yoshdan boshlab musiqiy ovqatlanishni ta'minlashga imkon beradi.

Hayotning ikkinchi yili. Musiqani idrok etishda bolalar yorqin qarama-qarshi his-tuyg'ularni namoyon qiladilar: quvnoq hayajon yoki xotirjam kayfiyat. Eshitish sezgilari ko'proq farqlanadi: bola baland va past tovushlarni, baland va sokin ovozni va hatto tembr rangini (metallofon yoki baraban chaladi) ajratadi. Birinchi, ongli ravishda takrorlanadigan qo'shiq intonatsiyalari tug'iladi; Voyaga etgan odamga qo'shiq kuylash orqali bola undan keyin qo'shiqning musiqiy iboralarining oxirini takrorlaydi. U eng oddiy harakatlarni o'zlashtiradi: u qarsak chaladi, musiqa sadolari ostida aylanadi.

Hayotning uchinchi va to'rtinchi yillari. Bolalarda sezgirlik va ob'ektlar va hodisalarning, shu jumladan musiqiy xususiyatlarning xususiyatlarini aniqroq farqlash qobiliyati oshadi. Eshitish sezgirligida individual farqlar ham mavjud.

Misol uchun, ba'zi bolalar oddiy ohangni aniq takrorlashlari mumkin. Rivojlanishning bu davri o'z-o'zini to'g'rilash istagi bilan tavsiflanadi. Vaziyat nutqidan izchil nutqqa, vizual-samarali fikrlashdan vizual-shakliga o'tish sodir bo'ladi, mushak-skelet tizimi sezilarli darajada mustahkamlanadi.

Bolada musiqa o'rganish va faol harakat qilish istagi bor. 4 yoshga kelib, bolalar mustaqil ravishda, kattalarning ozgina yordami bilan kichik qo'shiq kuylashlari mumkin. Ular ma'lum darajada o'z-o'zidan raqsga tushish va o'ynash imkonini beruvchi ko'plab harakatlarga ega.

Hayotning beshinchi yili. Bu bolalarning faol qiziqishi bilan ajralib turadi. Bu savollar davri: «nima uchun?», «nega?». Bola hodisalar va hodisalar o'rtasidagi bog'liqlikni tushuna boshlaydi va eng oddiy umumlashmalarni amalga oshirishi mumkin.

U kuzatuvchan va aniqlay oladi:

- musiqa quvnoq, xotirjam;
- tovushlar baland, past, baland, sokin;
- asarda kuy chalayotgan qismlar (biri tez, ikkinchisi sekin) (pianino), skripka, tugma akkordeon).

Bola talablarni tushunadi: qo'shiqni qanday kuylash kerak, tinch dumaloq raqsda qanday harakat qilish kerak va harakatlanuvchi raqsda bo'lgani kabi.

Bu yoshda ovoz jiringlash va harakatchanlikka ega bo'ladi. Qo'shiq intonatsiyalari yanada barqaror bo'ladi, lekin kattalar tomonidan doimiy yordamni talab qiladi. Vokal va eshitish muvofiqlashtirish o'rnatiladi.

Harakatning asosiy turlarini o'zlashtirish — yurish, yugurish, sakrash — bolalarga ularni o'yin va raqslarda kengroq qo'llash imkonini beradi. Ba'zilar bir-biriga taqlid qilmasdan, rolni o'ziga xos tarzda o'ynashga intilishadi (masalan, hikoya o'yinida), boshqalari har birining individual qo'pol moyilligi va qobiliyatiga qarab faqat bitta faoliyat turiga qiziqish bildiradilar.

Hayotning oltinchi va ettinchi yillari. Bu bolalarni maktabga tayyorlash davri. Olingan bilim va taassurotlarga asoslanib, bolalar nafaqat savolga javob berishlari, balki musiqa asarini mustaqil ravishda tavsiflashlari, uning ifodali vositalarini tushunishlari va musiqa orqali etkazilgan kayfiyatning turli xil soyalarini his qilishlari mumkin.

Bola musiqiy obrazni yaxlit idrok etishga qodir, bu esa atrof-muhitga estetik munosabatni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Ammo bu tahliliy faoliyat yaxlit idrokga zarar etkazishi mumkinligini anglatadimi? Bolalarning hissiy qobiliyatlari va musiqiy idroki sohasida olib borilgan tadqiqotlar qiziqarli naqshni ko'rsatdi. Agar vazifa «musiqiy tilning eng yorqin vositalarini tinglash, ajratib ko'rsatish va farqlash bo'lsa, musiqani yaxlit idrok etish kamaymaydi».

Bola bu mablag'larni ajratishi va ularni hisobga olgan holda musiqa tinglash, qo'shiq ijro etish va raqs harakatlarida ma'lum bir tarzda harakat qilishi mumkin. Bu musiqiy va eshitish rivojlanishiga yordam beradi va notalarda qo'shiq aytishga tayyorgarlik ko'rish uchun zarur ko'nikmalarni o'rganadi.

6—7 yoshli bolalarda ovoz apparati yanada mustahkamlanadi, diapazon kengayadi va tekislanadi, katta naohangdorligi va ovozlilik paydo bo'ladi. Qo'shiqlar, raqsar, o'yinlar mustaqil ravishda, ifodali va ma'lum darajada ijodiy ijro etiladi. Shaxsiy musiqiy qiziqishlar va qobiliyatlar yanada yorqinroq namoyon bo'ladi.

Musiqiy rivojlanishning yosh xususiyatlarini tushunish o'qituvchiga har bir yosh bosqichida bolalarning musiqiy ta'limining vazifalari va mazmuni ketma-ketligini aniqlashtirishga imkon beradi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida boshqa mashg'ulotlar qatorida bolalarning idroki, tafakkuri, iste'dodi va qobiliyatini rivojlantirishda musiqa mashg'ulotlarining o'ni alohida.

Bu mashg'ulot turi bolajonlarning musiqaga qiziqishlarini a'istirishi, ularda musiqaviy ko'nikma va malakalarni shakllantirish, musiqa tinglash, nusiqli ritmik harakatlar, raqs, qo'shiq aytish, bolalarni cholg'u asboblari bilan tanishtirish, musiqiy-ta'limiy o'yin va musiqaga oid ma'lumotlarni singdirishdan iborat.

Shuningdek, bu mashg'ulot kicirkintoylarning san'atga bo'lgan ehtiyojlarini o'stirish, bastakorlar va kornpozitorlar tomonidan yaratilgan kuy, musiqa asarlarini qadrlash, ularni ijodiy izlanishga yo'naltirish va qobiliyatlarini rivojlantirishga zamin yaratadi. Shu bilan birga milliy urfodatlarimizni, ko'p asrlik tarixga ega bo'lgan musiqa madaniyatimizni, sozanda, xonandalar ijodini qadrlashga va e' zozlashga o'rgatadi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. U.K.Raxmonov, A.A.Ergashev. Maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqa. (Maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqa mashg'ulotlari uchun “Ilk qadam” davlat o'quv dasturi asosida kichik guruhlar uchun tayyorlangan o'quv uslubiy qo'llama) 2018-yil 18-oktyabr .
2. M.Ashurov. Umumiy o'rta ta'lim maktabi o'quvchi yoshlari shaxsiy kamolotida musiqiy ta'lim-tarbiyaning o'rni.
3. Mirzamuxamedov U. Rejametova N .“Maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqa mashg'ulotlarini tashkil etish metodikasi” O'quv qo'llanma. Toshkent-2020.
4. Sharipova G.«Maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqa o'qitish metodikasi». «Cho'lpon» T.: 2007.
5. Н. А. Ветлугина. Методика музыкального воспитания в детском саду. 3-е изд., испр. и доп. – М.: Просвещение, 1989.
6. Зацепина М.В. “Музыкальное воспитание в детском саду” Москва.: “Мозайка–Синтез”, 2008.